

Şeref Bülbül: “Toplama Ayırma Tesisli lisanslı firmalar yönetmelik çerçevesinde hareket etmelidir.”

Uzun yıllardır “kent temizliği” ve “geri kazanım” sektörlerinde belediyelere hizmet veren Altaş Yapı Sanayi ve Temizlik Hizmetleri lisanslı firması Yönetim Kurulu Üyesi Şeref Bülbül ile toplama ayırma faaliyetleri ve geri kazanım sektörü hakkında yaptığımız röportajımızı sizlerle paylaşıyoruz.

Bizlere kendinizden ve ALTAŞ'ın kuruluşundan kısaca bahseder misiniz?

1962 Tokat doğumluyum. Uzun yıllar çeşitli sektörlerde çalıştıktan sonra, 28 yaşından beri belediyelere “Kent Temizliği” ve “Geri Kazanım” sektöründe hizmet veren ALTAŞ adlı şirketin 3 ortağından biriyim.

ALTAŞ, 1992 yılında İstanbul’da kurulan, şu an sadece bu ilin evsel atığının hali hazırda %15’ini toplayan, 20 yıla yakın bir süredir belediyelere “Kent Temizliği” ve son 4 yıldır da kaynağında “Geri Kazanım” konusunda hizmet veren özel bir şirkettir. Biz ALTAŞ olarak, misyonumuz gereği “Geri Kazanım” konusunda da kendimizin Türkiye’nin en önde gelen ilk firmaları arasında olabilmek için 4 yıldır elimizden gelenin fazlasını yapmaya çalışıyoruz. Bu konuda Kadıköy-Bakırköy-Maltepe Belediyeleri’ne yasal olarak hizmet veren lisanslı tek yetkili firmayız.

Ambalaj Atıklarının Kontrolü Yönetmeliği’nin yürürlüğe girmesi, firmanızın gelişmesinde ne gibi rol oynadı?

Ambalaj Atıklarının Kontrolü Yönetmeliği’nin yürürlüğe girmesiyle, biz de şirket olarak misyonumuz gereğince geleceğimizi gözden geçirdik. Dünya’nın her yerinde olduğu gibi Türkiye’de de bu işin varacağı nokta “Ambalaj Atıklarının Kaynağında Ayrı Toplanması” olacaktır. Yani, sektörde sadece evsel atık toplayabilen bir firma olmak yeterli olmayacaktır. Bu evsel atık toplama faaliyeti, sadece işin sıradan tarafı olacaktır. Bu doğrultuda, biz de “Ambalaj Atıklarının Kontrolü Yönetmeliği’nin yürürlüğe girmesiyle geleceğimize yatırım yapmak , “evsel atık” toplamadaki deneyimlerimizi kullanarak firma olarak “Geri Kazanım” konusunda belli bir noktaya gelmeyi hedef olarak belirledik. Bu hedef doğrultusunda da 4 yıldır Kadıköy Belediyesi’ne ait “Ambalaj Atıklarının Toplama ve Ayrıştırma Tesisini” işletiyoruz ve “geri kazanım”ı Türkiye genelinde belli bir noktaya getirdiğimizi düşünüyorum. Bu konu, hala sistemdeki taşlar tam anlamıyla yerine oturmadığı için şu an için kârlı bir sektör değil. Bu açıdan, bize şu ana kadar hala maddi bir katkı sağla-

miş değiliz. Fakat geleceği düşünürseniz, deneyim açısından kazandırdıkları çevreye kazandırdıklarımızla doğru orantılıdır diyebilirim.

2009 yılında geri dönüşüme sevk ettiğiniz ambalaj atığı miktarları hakkında bilgi verebilir misiniz? 2008 yılı ile kıyaslama yaptığınızda bir artış veya azalış söz konusu mu?

2009 (Ekim dahil) yılında geri dönüşüme sevk ettiğimiz ambalaj atığı miktarı 11.320 ton'dur. Yani, aylık ortalama 1.132 ton'dur. 2008 yılında toplanan malzeme 11.659 ton'du, yani aylık ortalama 972 ton'dur. 2008 yılına göre ay bazında % 17'lik bir büyüme söz konusudur.

Ekonomik krizin sektöre olan etkilerini değerlendirebilir misiniz?

Ekonomik krizle, bu durumdan bütün sektörler nasibini aldı. Dolayısıyla, biz de çok fazla etkilendik. Geri kazanım çok maliyetli bir sektör. Malzemenin toplanmasında harcanan bedel azalacağına arttı. Buna karşılık, malzemenin eder değeri 1/3 oranlarına geriledi. Bu

duruma dayanamayıp iflas edenler, kepenk kapatan firmalar oldu. Biz belediyelere kent temizliği konusunda hizmet veren bir şirketiz. Krizle, belediyeler de zorlandı. Dolayısıyla, biz de çok zor bir dönemden geçtik. Buna rağmen, kepenkleri kapatmadık, bir şeyler değişecek umuduyla bu faaliyetlerimizi bir şekilde sübvansede ettik.

Kaynağında ayrı toplama ve ayırma faaliyetleri sırasında karşılaştığınız sıkıntılar nelerdir?

Kaynağında ayrı toplamada ve ayırmada en önemli konu bunu vatandaşa yaptırabilmek! Vatandaş kanunen yapmak zorunda, fakat denetim ve yaptırım yapılmadığından herkes keyfi olarak düşünüyor, bu şekilde de sistem en başından tıkanıyor. Dolayısıyla, bu noktada "eğitim" çok önemli. Aslında, sadece eğitimle de olmuyor, insanlara bunu bir şekilde anlattınız ve öğrettiniz; bundan sonra da nasıl biriktireceğim, neyle biriktireceğim, nerede biriktireceğim sorunu ortaya çıkıyor! Kimse ambalaj atığını evde tutmak istemiyor

1 hafta, çünkü çöp gibi değerlendiriyor bunları. Hâlbuki her yerde "bunlar çöp değildir", "biz çöp değiliz", "atıklarınızı kaynağında ayrıştırın" diye reklam veya sloganları da görüyorlar. Biz de bu noktada şunları öneriyoruz insanlara o zaman:

1. Site, bina yönetimi olarak ortak kullanılabileceğiniz bir geri dönüşüm konteyneri temin edin.
2. Eğer en az 2 evsel atık konteyneriniz varsa 1 tanesini ambalaj atığı konteynerine çevirin.
3. Bunları yapamıyorsanız sığacağınızda, depunuzda veya oluşturacağınız bir noktada atık noktası oluşturun.
4. Hiçbirini yapamıyorsanız da, atık toplama gününde ambalaj atıklarını bina girişinde hazır edin.

İnsanlara bu 4 yoldan birini uygulamaya çalışıyoruz yerel yönetimlerle işbirliği içerisinde. Fakat hiçbir şekilde ayrıştırma yapmak istemeyenlere de cezalar tam anlamıyla uygulanamıyor şu an için. Bunların dışında, bazı bina görevlileri, kaynağında ayrıştırma yapan vatandaşın malzemesini satıyor. Yasal olarak bizim toplama sınırlarımız içerisinde

bazı vakıflar kaçak toplama yapmaya devam ediyor. Herkes bu uygulamayı keyfi düşünererek hareket ediyor anlayacağınız. Bütün bu sorunları aştığımızı varsayalım, bu sefer de sokak toplayıcılarıyla başımız deritte. Siz anlatıyorsunuz vatandaşa, ikna ediyorsunuz, vatandaş kaynağında toplama yapıyor. Sokak toplayıcıları da, kaynağında ayrıştırılıp toplanmış malzemeyi oradan hazır bir şekilde alıyor.

TAT lisanslı firmaların çalışmaları nasıl olmalıdır? Sizce belediyeler bu firmaları seçerken nelere dikkat etmelidir?

TAT lisanslı firmalar yönetmelik çerçevesinde hareket etmelidir. Bu ne demek? Yönetmelikte belirtildiği şekilde; ev-işyeri-kamu kurum-alışveriş merkezi-sanayi ayırt etmeksizin kaynağında ayrıştırılan malzemelerin toplanması demektir. İlk sorularda bahsettiğim gibi biz şu an diğer TAT lisanslı firmalar gibi zarar eden, fakat bir o kadar da bu işin çitasını en yükseğe çıkaran bir firmayız. Bizim bu zarar etmemizin sebebi; işte bu kaynakları ayırt etmeksizin özellikle evsel kaynaklı ambalaj atık-

larını toplamamızdır. Son zamanlarda, daha evsel atık toplamayı bilmeyen, birkaç toplu malzeme çıkan yerlerden bir iki çeşit hazır malzeme alan firmalar ambalaj atıklarını toplamaya soyunmakta, bu vesileyle de bakanlıktan TAT tesisi lisansı alarak bir belediye ile anlaşmaktadırlar. Eğer belediyeler de bu işi bilmiyorsa, bu firmalar onları yönlendirebilmektedirler. Ambalaj Atıklarının Kontrolü Yönetmeliği'nin zaten asıl amacı; toplu malzemenin çıktığı alışveriş merkezleri ve sanayiden kaynaklı ambalaj atıklarının toplanması değil, evsel kaynaklı ambalaj atıklarının toplanmasıdır.

Bu iş ile ilgili bir iş bitirme belgesi sorulmadığı için de Belediyeler de firmalar da çıkarlarını gözetmektedirler.

Belediyeler , bu firmaları seçerken , o firmaların bu konuda önceden bir deneyimi olup olmadığını , işi büyütme potansiyellerini , hizmetlerini göz ardı etmemelidir bence..Sonuç olarak , Yönetmeliğin öngördüğü bu misyon ile çalışan firmalar yerine , belirli birkaç noktadan bir iki çeşit malzemeyi toplayarak bu işi götürmeye çalışan firmaları tercih etmenin Belediyelerin bu konudaki sorumluluklarını ve hizmetlerini baltalayacağını düşünüyorum.

Eğitim ve bilinçlendirme çalışmalarının tüketiciler üzerindeki etkisini değerlendirebilir misiniz?

Eğitim ve bilinçlendirme çalışmalarıyla tüketiciler, bilmedikleri hatta bazılarının hiç duymadıkları yönetmelik hakkında bilgi sahibi olabilmektedirler. Böylelikle uyması gereken kanunlar, yönetmelikler olduğunu öğrenen vatandaş bu işi yapmaya başlamaktadır. Fakat bazıları yine bu konuyu bildikleri halde üzerinden eğitim de verseniz, bu işin keyfiyetle yapıldığını düşünmeye devam etmektedir. Sonuç itibarıyla en azından herkes böyle bir yönetmelik, böyle bir uygulamaya zorunluluğu olduğunu öğrenmektedir. Genel olarak, eğitim ve bilinçlendirme tüketiciler üzerinde olumlu etkiler yaratmaktadır. En kısa zamanda, bu yönetmeliğe uymayan veya uymak istemeyenlere idari ve cezai yaptırımların uygulanmasıyla da kontrol mekanizması artacağından eğitimin tüketiciler üzerindeki etkisinin büyüyeceğini düşünüyorum.

Toplama ayırma teknolojileri her geçen gün gelişme gösteriyor. Bu konuda yurtdışından destek alıyor musunuz?

Toplama ve ayırma teknolojileri her geçen gün gelişmektedir. Yurt dışı kaynaklı partnerlerimizle sürekli bilgi alışverişi yapmaktayız. Fakat şu an için kâr etmeyen, edemeyen bir sektörde de yeni yatırımları yapmak zor olmaktadır. Buna rağmen her türlü teçhizat, ekipman ve araçları almaya çalışıyor, yenilikleri takip ediyoruz. Bu konuda, Avrupa'daki sistemleri Türkiye'ye ilk getiren bir firma olarak çevre konusunda gerek yurt içi gerek yurt dışındaki fuarları yakından takip ediyoruz.

Entegre atık sisteminin size göre eksik olan yönleri nelerdir? Gelecek yıllarda bu eksikliklerin giderilmesi için ne gibi çalışmalar yapılmalıdır?

Entegre atık sisteminin eksik olan en önemli yönü yönetmeliklerin, uygulamaların kâğıt üzerinde kalmasıdır. Hatta, bazı belediyelerin entegre atık sistemi konusunda değil uygulamaları, bilgileri bile yok. Bu konuda yetkili olan, bakanlıktan en alt kademede Yönel Yönetimler 'e kadar herkese çok büyük görevler düşmektedir. Bu eksikliklerin giderilmesi için yapılabilecek en önemli çalışma da denetimlerin yapılması olacaktır. Denetimler esnasında karşılaşılan açıklıklar da yaptırımlarla giderilmeye çalışılmalıdır.

Son olarak lisanslı firma kurmak isteyen girişimcilere önerileriniz nelerdir?

Girişimcilere önerim; en azından şu an için çok büyük beklentilerle bu işlere başlamasınlar. Sistemdeki tarafların görevleri, yükümlülükleri, yaptırımları ile ilgili yönetmelik maddelerinin uygulanması tam anlamıyla oturmadığı sürece, girişimciler bu sistemi sübvansedecek kaynaklarla bu işe başlamalıdır. Aksi takdirde yapacakları yatırımların, hayallerin suya düşmemesi işten değildir. Bu işlerin bir de ön yatırım maliyetleri çok yüksektir. Yer, tesis, bant, pres, forklift, toplama araçları derken zaten büyük bir yatırımın içine giriyorsunuz. Sonuç olarak; yönetmeliği, sistemi, sektörü gerçekten inceledikten sonra bu tarz girişimlere başlamaları kendileri için en önemli öneridir. 🌱